

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33696
Nom	Història de les idees i el currículum d'arts i humanitats
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - G. Mestre/a Educació Primària	20 - Especialista en artes y humanidades	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
GARCIA FOLGADO, MARIA JOSE	80 - Didàctica de la Llengua i la Literatura
PARRA MONSERRAT, DAVID	90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials

RESUM

Història de les idees i del currículum d'Arts i Humanitats és una assignatura optativa que s'imparteix durant el quart curs del Grau en Mestre/a en Educació Primària i que consta d'un total de 6 crèdits. Integrada en l'itinerari d'Especialista en Arts i Humanitats, el seu caràcter és teoricopràctic i pretén analitzar l'evolució històrica dels currículums i de les idees sobre les quals s'han fonamentat les assignatures d'Arts i Humanitats des de la configuració dels seus codis disciplinars fins a l'actualitat.

A partir de l'estudi dels diferents marcs socioculturals, de l'anàlisi crítica dels principals materials didàctics (sobretot llibres de text) i de la simulació de determinats contextos educatius, per fer que els/les estudiants s'apropen d'una manera significativa al procés d'ensenyament-aprenentatge, aquesta assignatura pretén millorar la competència professional dels futurs i futures mestres de Primària, tot buscant promoure una reflexió col·lectiva sobre la pràctica d'aula i sobre les finalitats educatives que han acompanyat les Arts i les Humanitats des del segle XIX fins a l'actualitat.

El professorat d'aquesta assignatura forma part del projecte d'innovació educativa "Teatres de la memòria escolar", reconegut pel Vicerectorat de Polítiques de Formació i Qualitat Educativa de la Universitat de València.

CONEXIMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Una competència lingüística i comunicativa en les llengües oficials corresponent al nivell C1 del Marc Europeu Comú de Referència per a les Llengües

Capacitat d'elaborar discursos orals i escrits de forma coherent i adequada a l'àmbit acadèmic

Habilitats bàsiques en informàtica i en recuperar i analitzar críticament informació procedent de diferents fonts bibliogràfiques i informàtiques

1305 - G. Mestre/a Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.

- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.
- Desenvolupar i avaluar propostes didàctiques dels continguts del currículum d'educació artística.
- Desenvolupar i avaluar propostes didàctiques dels continguts del currículum de llengua i literatura.
- Desenvolupar i avaluar propostes didàctiques dels continguts del currículum d'història.
- Conèixer l'evolució històrica de les arts plàstiques, visuals i musicals i el seu reflex en els continguts escolars.
- Conèixer l'evolució històrica de la literatura i el seu reflex en els continguts escolars.
- Conèixer l'evolució històrica conjunta d'algunes idees d'arts i literatura i la seua implicació en els continguts escolars.

En acabar aquesta assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

- Conèixer l'evolució històrica de les idees i la seua implicació en els continguts escolars d'Arts i Humanitats.
- Conèixer l'evolució històrica i historiogràfica de la Història i de la Geografia i el seu reflex en els continguts escolars.
- Analitzar críticament els llibres de text i altres materials curriculars que han servit per estructurar els continguts d'Arts i Humanitats (i l'activitat dins l'aula) des del segle XIX fins a l'actualitat.
- Apreciar la utilitat dels diversos recursos didàctics com a instruments facilitadors de l'aprenentatge i exercitar-se en la seua utilització per tal d'aprofitar de manera eficaç les seues possibilitats didàctiques.
- Avaluar propostes didàctiques a partir del currículum d'Arts i Humanitats.
- Prendre consciència de les dificultats de concreció dels diversos nivells del currículum des de les directrius del marc legal fins a la programació de les activitats a l'aula. Ser capaç d'analitzar els principals elements que s'han de tenir en compte i els principals obstacles a considerar.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Introducció a la història de les idees i del currículum

- 1.1. Definició de codi disciplinar i configuració de les disciplines escolars d'Arts i Humanitats
- 1.2. Dels curricula i plans d'estudi als manuals i a la pràctica d'aula

2. Arts i Humanitats en el sistema educatiu espanyol del segle XIX

- 2.1. Context sociocultural i educatiu de l'Espanya vuitcentista
- 2.2. Finalitats de l'ensenyament de les Arts i les Humanitats al segle XIX: anàlisi crítica de la legislació, dels manuals i de les pràctiques d'aula

3. Arts i Humanitats en l'educació republicana

- 3.1 Context sociocultural i educatiu de la Segona República
- 3.2 L'ensenyament de les Humanitats per construir una cultura cívica republicana: anàlisi dels programes, dels manuals i de les pràctiques d'aula

4. Arts i Humanitats durant el franquisme

- 4.1 Context sociocultural i educatiu de la dictadura franquista
- 4.2 Les classes d'Arts i Humanitats al servei del nacionalcatolicisme: anàlisi crítica de la legislació, dels manuals i de les pràctiques d'aula

5. El currículum d'Arts i Humanitats avui

- 5.1 Context sociocultural i educatiu de l'Espanya recent: de la LGE a la LOMLOE
- 5.2 Per a què serveixen avui les Humanitats? Nous reptes, noves finalitats

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Estudi i treball autònom	90,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El procés d'ensenyament-aprenentatge es durà a terme a través de diferents nivells:

1. Classes teoricopràctiques (d'assistència obligatòria) on s'utilitzarà el model d'ensenyament per recepció significativa. En elles s'aportarà la informació bàsica i es promourà el desenvolupament d'activitats dirigides a la reflexió crítica i a la discussió de les idees fonamentals.

2. Realització de seminaris (d'assistència obligatòria) on, en grups reduïts, es treballaran diversos aspectes de l'assignatura.
3. Tutories individuals i/o col·lectives on es resoldran les qüestions que l'alumnat pugui plantejar en relació amb les classes o amb la preparació dels seminaris de treball.
4. Altres sessions de caràcter eminentment pràctic (eixides, tallers, simulacions, etc.) per tal de realitzar activitats que complementen la tasca de les classes i dels seminaris.

AVALUACIÓ

Entenem l'avaluació com un procés mitjançant el qual, a banda de comprovar i mesurar el rendiment de l'alumnat, es pot obtenir informació valorativa sobre l'activitat docent desenvolupada, amb la finalitat de poder modificar-la a la llum de les dades obtingudes. Així doncs, d'acord amb aquests pressupòsits, es prendrà en consideració:

- La participació activa de l'alumnat en les diferents sessions (tant d'aula com en tutories i seminaris).
- La valoració dels coneixements adquirits a través de les classes teoricopràctiques i de la lectura i l'anàlisi crítica de la bibliografia i dels treballs proposats.
- L'aplicació dels coneixements teòrics i l'adquisició de les competències assenyalades.
- El grau de competència lingüística i comunicativa, tant oral com escrita, en relació amb el nivell C1 del Marc Europeu de Referència, especialment de la llengua en què s'imparteix l'assignatura.
- En les proves i treballs escrits, la presentació adequada per a un/a futur/a mestre/a, així com la correcció ortogràfica, lèxica i gramatical, i els aspectes referits a adequació, coherència i cohesió del text.

Tot atenent a aquests principis, per a l'avaluació d'aquesta assignatura es contemplarà el treball individual i en equip, així com la participació activa en la dinàmica de l'aula.

- Al llarg del curs es realitzaran xicotetes tasques o reflexions grupals que suposaran el 15% de la nota i que no seran recuperables. Dintre d'aquest percentatge es tindrà molt en compte la participació i la implicació en l'assignatura.
- S'elaborarà un treball de recerca i d'anàlisi crítica que suposarà el 25% de la nota. El treball serà grupal i el seu disseny exigirà el seguiment per part del professor/a.
- En acabar el quadrimestre es realitzarà una prova teoricopràctica individual que suposarà el 60% de la nota final. Es requereix una qualificació mínima de 4 punts sobre 10 en aquesta prova per poder superar l'assignatura.

En conseqüència, l'avaluació tindrà caràcter orientador i formatiu, i caldrà que tinga en compte la capacitat d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Boyd, C. P. (2000). *Historia Patria. Política, historia e identidad nacional en España: 1875-1975*. Ediciones Pomares-Corredor.
- Cuesta, R. (1997). *Sociogénesis de una disciplina escolar, la Historia*. Pomares-Corredor.
- Cuesta, R. (1998). *Clío en las aulas. La enseñanza de la Historia en España entre reformas, ilusiones y rutinas*. Akal.
- Escolano, A. (2002). *La educación en la España contemporánea: políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas*. Biblioteca Nueva.
- Lomas, C. (coord.) (2011). *Lecciones contra el olvido. Memoria de la educación y educación de la memoria*. Octaedro.
- Luis, A., Romero, J. (2007). *Escuela para todos: conocimiento académico y geografía escolar en España (1830-1953)*. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cantabria.
- Martín Fraile, B. i Ramos, I. (2015). *La historia contada en los cuadernos escolares*. Catarata.
- Mateos, J. (2011). *Genealogía de un saber escolar: el código pedagógico del entorno*. Octaedro.
- Pozo Andrés, M^a. M. (2000). *Currículum e identidad nacional. Regeneracionismos, nacionalismos y escuela pública (1890-1939)*. Biblioteca Nueva.
- Rubio, J.L., Trigueros, G. (coords.) (2022). *Monográfico La Educación Artística en España en la Historia*, *Historia de la Educación*, 41.
- Tadeu da Silva, T. (2001). *Espacios de identidad. Nuevas visiones sobre el currículum*. Octaedro
- Valls, R. (2007). *Historiografía escolar española: siglos XIX-XXI*. UNED Ediciones.
- Viñao, A. (2002). *Sistemas educativos, culturas escolares y reformas: continuidades y cambios*. Morata.
- Gavidia, V., Solbes, J., Souto, X. M. (2015). *La supressió de làrea de Coneixement del Medi a Primària*. Guix. *Elements deducació educativa*, 416-417, 31-36.

Complementàries

- Agulló, C. (2008). *Entre lentusiasme i lobstruccionisme: la realitat de lescola valenciana durant la Segona República (1931-1939)*. *Educació i història. Revista d'Història de l'Educació*, 11, 102-132.
- Escolano, A. (2006). *La cultura de la escuela en el sistema educativo liberal*. En A. Escolano (coord.). *Historia ilustrada de la Escuela en España: dos siglos de perspectiva histórica* (pp. 23-46). Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- Espigado, G., Cabrera, B. (eds.) (2016). *Monográfico Las leyes educativas de la democracia en España a examen (1978-2013)*, *Historia y memoria de la educación*, 3.

- García Folgado, M. J. (2020). Creencias y actitudes sobre la lengua de enseñanza en la España del siglo XIX. En Creencias y actitudes ante la lengua en España y América (siglos XVIII y XIX) (pp. 67-84). Iberoamericana / Vervuer.
- López-Facal, R., Cabo-Villaverde, M. (2012). Enseñanza primaria y nacionalización de la población española (1850-1931). En R López-Facal i M. Cabo-Villaverde (eds.), De la idea a la identidad: estudios sobre nacionalismos y procesos de nacionalización (pp. 111-127). Comares.
- Maestro, P. (2005). La idea de España en la historiografía escolar del siglo XIX. En Morales, A. i Esteban, M. (eds.), ¿Alma de España? Castilla en las interpretaciones del pasado español (pp. 141-194). Marcial Pons.
- Parra, D. (2019). Socialización, prácticas culturales y formas de control en la cotidianeidad escolar. *Historia social*, 94, 131-145.
- Pozo, M. Del M. (2008). Educación para la ciudadanía democrática en la Segunda República: un intento de construcción de la identidad nacional desde la escuela. *Historia de la Educación*, 27, 105-135.
- Pozo, M., Rabazas, T. (2013). Políticas educativas y prácticas escolares: la aplicación de la ley de enseñanza primaria de 1945 en las aulas. *Bordón*, 65(4), 119-133.
- Sanz, C., Rabazas, T. (2017). La identidad nacional en los manuales escolares durante la Segunda República Española. *Bordón. Revista de Pedagogía*, 69(2), 131-146.